

Gozdne robide

Na svetlih gozdnih jasah in v gozdnem robu kjer se gozd spleta v travnik, se robide včasih tako razrastejo, da postanejo nadležen plevel, ki ga s težavo odstranimo. Zanimivo je, da so se gozdne robide razrastle po vsej Sloveniji, od obmorskega pasu, preko predalpskega sveta in osrednje do severovzhodne Slovenije. Gozdna robida je v preteklosti v večjih sestojih naseljevala le nižinske predele do 600 metrov nadmorske višine, s spreminjanjem podnebja pa se rastišče robid predvsem v južnih predelih države povzpne tudi do 1500 metrov.

V Sloveniji v naravi najdemo vsaj 28 različnih vrst robid. Najbolj razširjene so prava robida (*Rubus fruticosus*), srhkostebelna robida (*Rubus hirtus*) in sinjezelena robida (*Rubus caesius*). Sinjezelena robida ima bele ali rožnate cvetove ter nežnejše liste. Rastlina ne razvije dolgih rozg kot večina ostalih vrst, ampak tvori grmiček, ki je visok le do 40 centimetrov. Najdemo ga predvsem ob rekah in gozdovih, kjer je več vlage. Plodovi so večji, a jih je manj, zreli so modrikaste barve. Na primorskih suhih kamnitih tleh najpogosteje najdemo rožnato cvetočo brestovolistno robido (*Rubus ulmifolius*). Poleg omenjenih, najdemo na Gorenjskem še skalno robido, na manjših rastiščih pa še izbrazdano robido ter druge. Med seboj so si zelo podobne, zato jih težko ločimo. Dodatna težava pri determinaciji nastane tudi zato, ker se robide zelo rade križajo.

Robide so trajnice in rastejo kot grmi ali polgrmi, ki so v povprečju visoki od enega do dveh metrov. Imajo neverjetno moč razraščanja. Zelena do rdeče obarvana stebela robid so značilno oglate oblike. Če le najdejo oporo se vzpenjajo, sicer se prepletajo po tleh. Na mladih enoletnih poganjkih poženejo le listi, prihodnje leto se na njihovih stranskih rodnih vejicah razvijejo cvetovi. Robide cvetijo vse od konca pomladi do konca poletja. Cvetovi večine vrst so značilne oblike rožnic s petimi venčnimi listi, belo do svetlo rdeče obarvani. Razvijejo se v češuljastih socvetjih na koncu pokončnih stranskih poganjkov. Plodovi so najprej svetlo zeleni, potem rdeči, ko dozori, pa bleščeče črni. Na istem poganjku najdemo plodove od svetlo zelene do črne barve, od ne zrelih do popolnoma zrelih. Poganjki, kjer dozori plodovi, jeseni odmrejo. Gozdne robide imajo značilne ravne ali na koncih zakrivljene trne, ki jih včasih prej začutimo kot vidimo. Listi so sestavljeni iz treh do petih ovalnih, nazobčanih in jajčastih, do sedem centimetrov dolgih listov. Prav tako so z drobnimi trni posejani listni peclji. Zgornja stran listov je rahlo dlakava in temno zelena, spodnja je svetlejša, sivkasto zelena ter polna mehkih dlačic. Nad osrednjo žilo se razvijejo drobni trni. Večina vrst robid jeseni odvrže liste, nekatere pa so tudi zimzelene. Iz tal vsako pomlad odganjajo nove mladike, kar omogoča nenehno obnavljanje grma.

Ko se prihodnjič odpravite v gozd ali bližnji travnik, si le umažite prste z robidami. Na robu sončne jase zagotovo najdete grme z večjimi plodovi, le na rozge pazite, morda vas ne bodo želele izpustiti.

Dr. Nika Cvelbar Weber
Kmetijski inštitut Slovenije

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Plodovi robid so najprej svetlo zeleni, nato rdeči ter ob zrelosti bleščeče črni. Na istem poganku najdemo plodove od svetlo zelene do črne barve, od nezrelih do popolnoma zrelih.
(foto: N. Cvelbar Weber)